

KS. NGUYỄN THỊ NGỌC LAN - KS. TRẦN THÔNG THÁI

NUÔI CÚT

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

KS.VÕ THỊ NGỌC LAN - KS. TRẦN THÔNG THÁI

NUÔI CÚT

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP
TP. Hồ Chí Minh - 2004

LỜI NÓI ĐẦU

Hiện nay nhu cầu về trứng và thịt cút ngày càng cao. Thịt và trứng cút được xã hội tiêu dùng rất rộng rãi và thường xuyên. Phân cút cũng là một nguồn phân bón rất tốt cho các loại cây trồng đồng thời dùng cho hâm bếp Biogas rất tiện lợi.

So với các loại gia cầm khác, nuôi cút ít bị rủi ro hơn đồng thời ít bị động với thị trường tiêu thụ.

Qua gần 20 năm nuôi cút chúng tôi thấy phong trào nuôi cút có lúc âm thầm, có lúc phát triển thành cao trào và cho đến nay việc nuôi cút vẫn phát triển đều đặn, liên tục. Điều đó chứng tỏ xã hội có nhu cầu cao về trứng và thịt cút - một thức ăn bổ dưỡng và cần thiết. Nuôi cút là một ngành chăn nuôi có lời nhanh.

Thực ra về mặt sinh học, chưa có loài gia cầm nào có năng suất tạo trứng cao như cút. Mỗi ngày một con cút mái trưởng thành ăn khoảng 23g thức ăn và cho ra một trứng nặng 10 - 11g. Nhiều người đã ví cút là "cái máy đẻ". Quả thực như vậy, chưa có loài gia cầm nào mà những xáo trộn qua thức ăn đã thể hiện ngay hậu quả trên quả trứng như cút. Vì thế mà nhiều năm qua dù không có nhập thêm con giống nào, cút vẫn phát triển. Xu hướng này phù hợp với việc cải thiện đời sống xã hội hàng ngày, cũng như việc phát triển của ngành du lịch trong những năm tới.

Để góp phần trao đổi kinh nghiệm nuôi cút, chúng tôi đúc kết một số hiểu biết có tính bản thân qua một số năm nuôi loài gia cầm này, mong giúp ích phần nào cho người nuôi cút. Mong bạn đọc và những nhà chăn nuôi góp ý kiến, trao đổi về mọi mặt để cho nội dung được hoàn chỉnh giúp cho người chăn nuôi cút đạt được kết quả cao.

TÁC GIẢ

A. CON GIỐNG

I. NÊN NUÔI GIỐNG CÚT NÀO ?

Ở Việt Nam và một số nước châu Á, người ta nuôi cút để sản xuất trứng ăn là chính, còn với nhiều nước ở châu Âu nuôi cút để lấy thịt. Vì vậy, để phù hợp với mục đích chăn nuôi, nên chọn giống cút đẻ sai và có thời gian khai thác dài. Có nhiều cơ sở sản xuất con giống ở khu vực thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận, phần lớn nhằm mục đích này.

1. Các giống cút rặt trước đây

Trước đây ở miền Nam có nhập giống cút Pharaoh. Khoảng năm 1980 có nhập thêm một ít giống cút Pháp. Cút Pháp to con hơn cút Pharaoh, con trưởng thành nặng khoảng 250 - 300g so với 180 - 200g, và nền lông cũng trắng hơn cút Pharaoh.

Ngoài ra từ trước cũng còn sót lại giống cút Anh, trọng lượng ở khoảng giữa cút Pharaoh và cút Pháp, nhưng màu lông nâu hơn và một giống cút nâu tương tự như cút Anh nhưng rất khó phân biệt được trống mái, chỉ phân biệt được khi đã trưởng thành.

Từ lâu nay không có đợt nhập nguồn giống mới, và các giống cút rặt kể trên còn lại rất hiếm, hầu hết đã lai tạp lẫn nhau.

Sự lai tạp này thể hiện rõ khi cút đẻ, và màu sắc của vỏ trứng có quan hệ với đặc tính giống :

- Trứng cú Pharaoh rất giống có nền vỏ trắng và các đốm đen to.

- Trứng cú Pháp rất giống có nền vỏ trắng nhưng các đốm đen nhỏ như đầu kim.

- Trứng cú Anh rất lại có nền vỏ nâu nhạt, các đốm đen to.

Hiện nay, khi nhặt trứng cú để ở chuồng, chúng tôi thấy, màu sắc vỏ trứng thường có màu lẫn lộn, chứng tỏ màu của các giống cú đã pha tạp với nhau ở nhiều mức độ khác nhau.

2. Chọn giống cú nào ?

Cú Pharaoh có nguồn gốc gần hoang dã nên nhất không phù hợp nuôi chung. Nếu nuôi tập thể nên nuôi con lai.

Nên chọn cơ sở nuôi cú tốt có uy tín, được nhiều bà con chăn nuôi tin nhiệm hơn là chọn giống rất dòng theo như sách vở và các nguồn dư luận.

Những cơ sở để đánh giá uy tín của nơi sản xuất con giống là :

- Cú giống phải được đảm bảo không mắc bệnh, tốt đồng đều và quy trình kỹ thuật nuôi dưỡng tốt.

- Tỷ lệ nở, nuôi sống cao.

- Con giống có năng suất cao, sinh sản nhiều (căn cứ vào tỉ lệ ấp nở).

- Hướng dẫn chi tiết về quản trị và dinh dưỡng của đàn giống.

Người bắt đầu nuôi chừng vài chục con, nên mua cú 3-4 tuần tuổi hơn là trang bị máy ấp và phương tiện để úm cú con. Điều này khác với mục đích sản xuất và kinh doanh con giống với qui mô lớn.

II. CHỌN TRỨNG GIỐNG ĐỂ ẤP NHƯ THẾ NÀO ?

Nếu trứng được tuyển lựa để ấp, phải tạo điều kiện bảo quản thích hợp để đạt được tỉ lệ nở cao. Các yêu cầu cần được thỏa mãn như sau :

- Trứng phải được nhật thường xuyên, ít nhất 3 lần/ngày.
- Trứng mới không được dự trữ quá 5 ngày trước khi cho vào máy ấp.
- khay dự trữ trứng phải thoáng và trứng phải xếp không chồng chất nhiều lớp.
- Giữ trứng ở nhiệt độ 16°C và ẩm độ 65%.
- Loại bỏ trứng quá nhỏ, quá lớn, dị hình.
- Không dùng trứng có vỏ bị nhiễm bẩn cho vào máy ấp.
- Loại bỏ tất cả những trứng có vỏ bị nứt và vỏ mềm.
- Đặt trứng vào khay ấp để đầu to về phía trên.

III. KHÁI NIỆM VỀ MÁY ẤP

Nhiều người nuôi đã ấp trứng theo phương pháp cổ điển là dùng dầu hôi và tay chân. Những loại máy mới với cải tiến có thể tự động và giảm lao động với kết quả chắc chắn hơn :

- Có thiết bị thông gió (quạt) mạnh.
- Trở trứng tự động với đồng hồ đo giờ (timer).
- Nhiệt độ và ẩm độ được đo với dụng cụ chính xác.

- Nhiệt độ và ẩm độ trong máy ấp ở các vị trí khác nhau đồng đều và chính xác hơn.

- Lựa khay theo kích thước trứng lớn, vừa, nhỏ.

- Công suất lớn hơn.

Máy ấp được sửa soạn trước khi ấp theo các nguyên tắc sau đây ;

- Rửa sạch máy và tất cả khay đựng trứng với nước nóng và sát trùng sạch sẽ.

- Xông Formol + thuốc tím (35ml Formol thương mại nồng độ 40% với 17,5g thuốc tím) cho 2,5m³ thể tích máy ấp.

- Cho máy hoạt động ít nhất 72 giờ trước khi cho trứng ấp vào. Thời gian này cần thiết để điều chỉnh máy cho thích hợp.

Mỗi máy ấp có đặc tính hoạt động riêng của nó. Nhà sản xuất máy đều có hướng dẫn về nhiệt độ, ẩm độ, thời gian ấp...

Nếu nhà sản xuất máy không có hướng dẫn, có thể áp dụng các tiêu chuẩn sau đối với phòng ấp - nở có quạt gió mạnh.

	Nhiệt độ (^o F)	Ẩm độ (%)
Phòng ấp	99 ^{3/4}	60
Phòng nở	99	85

Thời gian trứng trong phòng ấp : ngày 1 đến ngày thứ 14.

Thời gian trong phòng nở : ngày thứ 15 và 16

Điều quan trọng là trở trứng trong thời gian ấp. Máy ấp hiện đại trở trứng bằng đồng hồ đo giờ (timer).

Nếu máy ấp thủ công, có thể trở bằng tay 3 lần/ngày : sáng lúc 7 giờ, trưa lúc 13 giờ, tối lúc 19 giờ.

- Trứng ấp có thể áp dụng đa kỳ 2 - 3 lần/tuần. Tùy số lượng trứng nhiều hay ít.

- Áp dụng máy ấp hiện đại thì trứng được trở đều, tốt, các điều kiện hoàn hảo hơn. Qua kết quả thực tế, chúng tôi thấy tỷ lệ nở có thể đến 95% (trứng có phôi đều).

Riêng máy ấp thủ công, do hạn chế các điều kiện trong máy, tỷ lệ nở thường đạt thấp hơn, chỉ xấp xỉ 80%.

IV. ÚM CÚT CON

● Có thể úm cút con trên lồng đáy bằng lưới kẽm hoặc

● Úm trên nền lót trấu

● Tùy theo điều kiện và sở thích của người nuôi. Ở gia đình nuôi với số lượng ít, để úm 1.000 con - 2.000 con cút con, chúng tôi nhận thấy việc úm trên lồng kẽm là tương đối dễ áp dụng và thuận tiện hơn trong việc sưởi, theo dõi.

Tuy nhiên dù bằng cách nào, cũng cần lưu ý các điều sau để đảm bảo tỷ lệ cút sống cao :

- *Chuồng úm cách ly với mèo, chuột, chó.*

- *Sát trùng kỹ trước khi cho cút con vào.*

Sát trùng bằng Formol thương mại 10%. Tất cả các dụng cụ cũng phải được rửa sạch sẽ và phơi nắng. Phải đặc biệt lưu ý điều này vì sức đề kháng bệnh của cút con còn yếu.

- *Sưởi nóng 12 giờ trước khi cho cút con vào lồng hoặc nền chuồng.*

+ Thường dùng bóng đèn tròn 75W. Nhiệt độ tuần lễ đầu là 35°C, sau đó giảm dần 3°C mỗi tuần. Đến tuần thứ 3-4 thì không cần sưởi nữa. Kết quả úm sẽ tốt hơn nếu cút có chỗ để chọn nhiệt độ thích hợp bằng cách quan sát hiện tượng : nếu cút con ở rải đều trong chuồng là đủ nhiệt độ; nếu chúng chạy ra xa nguồn nhiệt là quá nóng nên cần giảm bớt nguồn nhiệt; nếu cút tụ gần nguồn nhiệt là không đủ ấm cần phải thêm đèn để sưởi nóng.

- *Thoáng khí :*

Tuy nhiệt độ là cần thiết nhưng không nên vì thế mà che kín, vì như vậy không đủ độ thoáng khí cần thiết và sẽ gây thiệt hại rất nhiều.

- *Mật độ úm :*

Tuần lễ đầu : 200 con/m²

Tuần lễ thứ hai : 100 con/m²

Tuần lễ thứ ba : 50 con/m²

- *Ăn uống :*

Trong 3 ngày đầu, dùng máng ăn dẹt có lót lưới 1cm x 1cm để cút con tập ăn. Sau đó dùng máng ăn cút con quay (hình vẽ) dài 0,9m. Bình quân 200 con dùng 2 máng dài và 2 bầu nước nhỏ dành riêng cho cút. Không nên dùng bầu nước lớn của gà để cho cút con uống vì cút con sẽ lọt vào ướt mình, dòn dồng và chết. Máng ăn uống không nên để gần nguồn nhiệt vì thức ăn và nước uống bị sưởi nóng, cút con sẽ chê, không ăn uống.

Cho cút con ăn 4-5 lần/ngày để kích thích chúng ăn và thức ăn không bị thừa. Thức ăn cút con phải xay